

Fiscalitat dels actius financers de renda fixa i de les operacions bancàries

Esteban Quintana Ferrer

PID_00189496

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció	5
Objectius	7
1. Actius financers de renda fixa	9
1.1. Concepte i classes	9
1.2. Tributació	12
1.2.1. Impost sobre la renda de les persones físiques	12
1.2.2. Altres impostos	20
2. Operacions bancàries	24
2.1. Concepte i classes	24
2.2. Tributació	26
2.2.1. Impost sobre la renda de les persones físiques	26
2.2.2. Altres impostos	33
Activitats	37
Exercicis d'autoavaluació	37
Solucionari	39
Bibliografia	41

Introducció

Tal com hem assenyalat en la presentació de l'assignatura, en aquest primer mòdul estudiarem la **fiscalitat dels actius financers de renda fixa i de les operacions bancàries**, que constitueixen les modalitats d'inversió més segures però també menys rendibles del mercat.

Cal incidir per a això primer en la qualificació i classificació dels diferents títols que en el mercat financer es consideren de **renda fixa** o de les operacions que podem anomenar **bancàries**. La delimitació dels diferents instruments d'inversió clàssica o tradicional que s'articulen per mitjà d'aquests dos tipus d'operacions financeres la farem de manera general i sintètica, tan sols a l'efecte de dilucidar quin és el **tractament fiscal** en cada cas que es deriva de l'ordenament tributari. Sobretot, volem examinar com es grava la renda obtinguda per les persones físiques residents en l'IRPF derivada de la titularitat o transmissió d'aquests títols o operacions, i també indicar més succintament com afecta aquestes la resta d'impostos del sistema tributari que graven aquesta mateixa renda quan el perceptor és persona jurídica resident o persona física o jurídica no resident, o que graven la titularitat o l'adquisició dels productes contractats o l'operació en si mateixa.

A les dificultats pròpies que el complex entramat d'operacions financeres que hi ha en el mercat genera en la decisió de l'inversor cal sumar en aquest cas la complexa delimitació dels elements qualitius i quantitius que regeixen la fiscalitat de cadascuna d'aquestes operacions. D'aquests dos vessants que han de tenir en compte els subjectes que volen utilitzar el mercat financer per a rendibilitzar els estalvis, això és, la rendibilitat financera i la **rendibilitat fiscal**, ens centrarem en el segon, i farem per a això en aquest mòdul una aproximació detallada de les implicacions fiscals que té la realització de les inversions menys arriscades: l'adquisició i la venda de títols de renda fixa i la realització d'operacions bancàries, sobretot els dipòsits.

L'**obtenció de renda** que es produeix per la inversió en l'adquisició o venda de títols de **renda fixa**; en primer lloc, se sotmet a tributació en l'IRPF, l'IS o l'IRNR, segons la naturalesa del subjecte perceptor: persona física resident, persona jurídica resident o persones física o jurídica no resident, respectivament. Al marge de la incidència (més petita) que tenen aquestes operacions en altres impostos patrimonials o sobre el consum (IP, ISD, ITPAJD, IVA), el que interessa saber sobretot és com tributa la rendibilitat obtinguda per la inversió

Vegeu també

En la introducció de l'assignatura trobareu el significat de les sigles utilitzades en aquest mòdul didàctic.

que es fa adquirint la titularitat de diferents títols de deute emesos pels ens públics o per empreses privades (lletres del Tresor, bons i obligacions de l'Estat, pagarés i obligacions d'empresa, etc.).

En segon lloc, la intervenció de les entitats financeres (caixes i bancs) en **la creació i distribució de crèdits** és objecte d'anàlisi també en aquest mòdul des d'una perspectiva fiscal. Al marge de les anomenades *operacions actives* que fan aquestes entitats (concessió de préstecs a ens públics, a altres bancs, a empreses o a particulars), des d'una perspectiva tributària interessa subratllar sobretot el règim fiscal que afecta la rendibilitat obtinguda pels clients d'aquestes entitats financeres que hi col·loquen els seus dipòsits, els quals generen per a aquests clients una posició activa creditícia i per a aquestes entitats unes operacions passives de deute. També en relació amb aquest tipus d'operacions, farem esment de manera breu de la incidència d'altres impostos diferents que no graven la rendibilitat obtinguda pels inversors, sinó la simple titularitat de comptes bancaris o la transmissió dels crèdits.

Objectius

En aquest mòdul didàctic trobareu els materials i les eines procedimentals indispensables per a assolir els objectius següents en relació amb la fiscalitat dels actius financers de renda fixa i de les operacions bancàries:

- 1.** Conèixer el concepte i les classes d'*actius financers de renda fixa*.
- 2.** Delimitar la tributació de la renda obtinguda per mitjà dels actius financers de renda fixa.
- 3.** Distingir la resta d'impostos del sistema tributari que poden afectar els actius financers de renda fixa.
- 4.** Saber quines operacions bancàries es poden fer en el mercat financer.
- 5.** Discernir els elements essencials que presenta la tributació de la renda obtinguda amb la realització de les diferents operacions bancàries.
- 6.** Concretar la incidència d'altres impostos que poden gravar les operacions bancàries.

1. Actius financers de renda fixa

En aquesta primera part del mòdul examinarem la fiscalitat dels actius financers de renda fixa. En primer lloc, cal determinar amb claredat el concepte i les classes d'*actius financers* que hi ha en el mercat, amb l'objectiu de dilucidar després quins són els elements essencials de la tributació d'aquests actius en l'IRPF i en la resta d'impostos del sistema tributari.

1.1. Concepte i classes

Els instruments d'inversió de renda fixa són actius, valors o títols de deute que emeten les administracions públiques (**deute públic**) o les empreses (**deute privat**), amb la finalitat d'obtenir finançament, i que impliquen un crèdit per a l'ens emissor i un actiu per al titular. En lloc de demanar un préstec a una entitat financera, l'entitat pública o privada que necessita liquiditat divideix una xifra d'emissió en un elevat nombre de títols de quantia molt inferior i mira de transmetre'ls en borsa, de manera que cadascuna de les persones propietàries d'aquests títols es converteix en creditora de l'empresa o entitat, en la part proporcional que li correspon segons l'aportació que ha fet.

La renda fixa confereix drets econòmics, entre els quals cal destacar el dret a percebre els interessos pactats i a la devolució de tot o una part del capital invertit en una data determinada. Aquests actius financers de deute proporcionen concretament una renda fixa o predeterminada, no subordinada a l'evolució econòmica de l'entitat emissora pública o privada, sia en forma d'interessos, de primes o de valor de reemborsament, que se sap per endavant i que percep el tenidor fins al moment del venciment, amortització, conversió o bescanvi dels actius.

La seguretat per a l'inversor dels instruments de renda fixa deriva precisament de la certesa en diversos elements essencials: el preu d'adquisició dels títols, la renda periòdica que ha de percebre i el valor del capital que ha de retornar al venciment de l'emissió. Ara bé, si en algun moment entre la compra i el venciment l'inversor intenta vendre els títols, el preu de mercat en borsa d'aquests títols serà variable: serà inferior al valor que n'ha pagat si els tipus són més alts que els que hi ha en el moment de l'emissió, i en canvi serà superior si els tipus han baixat.

Els actius de renda fixa es poden classificar, alhora, segons dos paràmetres: el termini del venciment (curt, mitjà o llarg) i l'ens emissor (públic o privat).

Les lletres del Tresor, que constitueixen el principal valor de renda fixa pública a curt termini, són títols o actius de deute emesos "al descompte" amb un valor nominal de 1.000 euros i amb venciments a sis, dotze o divuit mesos. La rendibilitat de les lletres del Tresor la determina la diferència entre el valor de transmissió o d'amortització (valor nominal) i l'import efectivament desemborsat en el moment d'adquirir-les o subscriure-les, que és inferior al valor nominal. Aquests valors es representen només amb anotacions en compte, sense que hi hagi el títol físic.

En aquest primer grup de valors de renda fixa a curt termini també se situen les anomenades *cessions d'actius financers de deute amb pacte de recompra* (pactes de deute). Amb aquestes cessions es transmet o s'adquireix, temporalment, un títol de deute amb el compromís de fer l'operació contrària més endavant: el comprador de la cessió retorna l'actiu, si s'ha fet una simple cessió sense transmissió de la propietat, o transmet aquest instrument al venedor inicial, si s'ha fet aquesta transmissió. Aquesta cessió es duu a terme normalment en períodes curts no superiors a l'any (a un dia, a una setmana o a un, tres, sis o dotze mesos).

Els títols de renda fixa públics a mitjà i llarg termini s'anomenen *bons i obligacions* i, a diferència de les lletres del Tresor, comporten emissions de rendiment explícit, compost per interessos fixos anuals anomenats *cupons*. Els bons se solen emetre a tres i cinc anys i les obligacions, a deu, quinze i trenta anys.

Una variant remarcable dels bons són els anomenats **bons segregables** (estrips de deute), que permeten separar els interessos o cupons de la nua propietat del títol, per poder negociar-los separatament, de manera que es pot adquirir a part el principal i cadascun dels cupons a què dóna dret el bo original.

Juntament amb les administracions públiques, les entitats o empreses privades també emeten valors de deute. Les emissions a curt termini s'anomenen *pagarés d'empresa*, en general emesos al descompte (la rendibilitat d'aquests pagarés s'obté per la diferència entre el preu de compra i el valor nominal del pagaré que es rep en la data d'amortització), i tenen un termini d'emissió de tres, sis, dotze i divuit mesos, encara que hi ha venciments molt variables, entre tres dies i vint-i-cinc mesos. La col·locació dels pagarés en el mercat primari es fa per subhastes competitives en què es determina el preu d'adquisició, o bé per negociació directa entre l'inversor i l'entitat.

Obligacions bonificades

També les obligacions bonificades són un tipus d'actius de renda fixa amb rendiment explícit, emesos sobretot per empreses elèctriques i autopistes, que, com veurem en l'apartat següent, gaudeixen d'un règim fiscal especial pel que fa a les retencions.

Exemple

Una empresa emet pagarés a 12 mesos, amb una prima d'emissió del 2% sobre el valor nominal, que és de 1.000 euros, i una prima d'amortització del 3% sobre aquest mateix valor.

En aquest supòsit, el valor d'emissió o preu de compra és el 98% del valor nominal (1.000 euros), això és, 980 euros. En canvi, el preu d'amortització o preu de venda o transmissió és el 103% del valor nominal (1.000 euros), això és, 1.030 euros. Així, doncs, la rendibilitat resulta de la diferència d'aquestes dues magnituds: $1.030 - 980 = 50$ euros.

Per la seva banda, els actius de deute privat a mitjà i llarg termini són majoritàriament els bons i les obligacions simples, que presenten característiques variades pel que fa a la data de venciment, al tipus d'interès, a la periodicitat dels cupons o als preus d'emissió i d'amortització, entre altres elements, i la rendibilitat d'aquests títols és normalment superior a la dels emesos pels ens públics a causa del risc més gran que assumeix l'inversor i de la liquiditat més baixa de l'entitat emissora.

Altres títols

Hi ha altres valors emesos per entitats privades a curt, mitjà o llarg termini, que presenten característiques específiques:

- Obligacions subordinades emeses per entitats de crèdit, que ofereixen més rendibilitat que les obligacions simples pel fet que els obligacionistes subordinats són els últims a percebre la part corresponent de la liquidació, just abans que els accionistes. Fins i tot hi ha obligacions subordinades especials, sense un termini de venciment, i que presenten una dilació del pagament dels interessos en cas de pèrdues de l'entitat i fins i tot la pèrdua total de la suma invertida i els interessos meritats i no pagats si l'entitat necessita absorbir pèrdues, una vegada esgotades les reserves i els recursos assimilables al capital.
- Bons i obligacions indicats, amb una rendibilitat en forma de cupons que varia del tot o en part segons un índex de referència preestablert, com la inflació, els tipus d'interès o l'evolució d'una cistella d'accions, la qual cosa implica que s'hagi de qualificar no com a renda fixa, sinó com a valors de renda variable.
- Bons i obligacions convertibles o bescanviables, que permeten convertir o bescanviar els títols per un determinat nombre d'accions o altres actius financers emesos per la mateixa entitat.
- Obligacions participatives o amb clàusula de participació en beneficis, que juntament amb el pagament del cupó o interès fix preveuen un pagament addicional segons els possibles beneficis de l'empresa.
- Participacions o accions preferents, que constitueix formalment una participació limitada en els fons propis de l'entitat que normalment, com veurem en el mòdul següent, genera renda variable. En aquest cas, però, aquesta participació constitueix una modalitat de renda fixa, ja que permet percebre un dividend fix preferent i sense termini de venciment, tret que l'emissor acordi l'amortització dels títols.
- Cèdules hipotecàries, emeses tan sols per entitats de crèdit i que poden ser amortitzades amb anticipació per l'entitat de crèdit emissora.
- Titulacions hipotecàries o d'actius, que comporta la venda o cessió de determinats actius a un comprador que finança la compra emetent valors al mercat.
- Bons de cupó zero o bons de descompte, que es compren a descompte del valor nominal que tenen i es paguen al valor nominal una vegada expira el termini d'emissió.

1.2. Tributació

1.2.1. Impost sobre la renda de les persones físiques

La persona física resident a Espanya que fa una inversió en actius o títols de renda fixa obté uns ingressos gravats en l'IRPF. La renda que pot obtenir aquest inversor pot ser de dos tipus: els interessos o cupons que es paguen periòdicament durant el termini en què la persona física és titular del valor, i que es qualifiquen com a rendiments del capital mobiliari, i les rendes derivades de la transmissió, amortització, reemborsament, bescanvi o conversió dels actius. En aquest segon cas es computa també com a rendiment de capital mobiliari la diferència entre el valor de transmissió, reemborsament, amortització, bescanvi o conversió dels títols i el valor que tenen d'adquisició o subscripció, i les despeses d'adquisició i alienació es consideren satisfetes com un major valor d'adquisició o menor valor de transmissió, sempre que es justifiquin adequadament^{*1}.

⁽¹⁾Lletra b de l'art. 25.2 LIRPF.

Es consideren rendiments del capital totes les utilitats o contraprestacions, amb independència de la denominació o naturalesa que tinguin, dineràries o en espècie, que provenguin, directament o indirectament, d'elements patrimonials, béns o drets, la titularitat dels quals correspongui al contribuent i no estiguin afectes a activitats econòmiques dutes a terme per aquest^{*2}. No obstant això, les rendes derivades de la transmissió de la titularitat dels elements patrimonials, encara que hi hagi un pacte de reserva de domini, tributen com a guanys o pèrdues patrimonials, tret que aquesta llei els qualifiqui de rendiments de capital.

⁽²⁾Art. 21 LIRPF.

Aquesta última excepció és la que afecta els rendiments del capital mobiliari que es deriven de la transmissió dels títols de renda fixa, ja que tenen la consideració d'aquest tipus de rendiments les contraprestacions de tota mena, amb independència de la denominació o naturalesa que tinguin, dineràries o en espècie, com els interessos i qualsevol altra forma de retribució pactada com a remuneració per aquesta cessió, i també les derivades de la transmissió, reemborsament, amortització, bescanvi o conversió de qualsevol classe d'actius representatius de la captació i utilització de capitals aliens.

En particular, s'enumeren, entre d'altres, la contraprestació, amb independència de la denominació o naturalesa que tingui, derivada de comptes en tota classe d'institucions financeres, incloent-hi les basades en operacions sobre actius financers, les rendes derivades d'operacions de cessió temporal d'actius

⁽³⁾Lletra a de l'art. 25.2 LIRPF.

financers amb pacte de recompra, i les rendes satisfetes per una entitat financera, com a conseqüència de la transmissió, cessió o transferència, total o parcial, d'un crèdit titularitat d'aquella*³.

Exemple

L'Antònia compra 10 lletres del Tresor amb venciment a un any. El valor nominal de cadascun d'aquests actius és de 1.000 euros i el preu d'adquisició, de 950 euros. Aquesta inversora ha hagut de pagar una comissió de compra de 5 euros per cada títol.

Les lletres del Tresor constitueixen títols de renda fixa implícits i, als efectes de l'IRPF general, rendiments del capital mobiliari derivats de la cessió a tercers de capitals propis (art. 25.2 LIRPF). En concret, es tracta de rendes derivades de la transmissió, amortització, reemborsament, bescanvi o conversió d'actius i es computa com a rendiment de capital mobiliari la diferència entre el valor de transmissió, reemborsament, amortització, bescanvi o conversió dels títols i el valor que tenen d'adquisició o de subscripció, i les despeses d'adquisició i alienació es consideren satisfetes com un major valor d'adquisició o menor valor de transmissió, sempre que es justifiquin adequadament.

Així, doncs, el valor d'amortització quan transcorri un any des de la inversió serà el següent: $1.000 \text{ euros} \times 10 \text{ lletres} = 10.000 \text{ euros}$. I el valor d'adquisició: $950 \text{ euros} \times 10 \text{ lletres} = 9.500 \text{ euros}$. El rendiment del capital mobiliari serà la diferència entre aquestes dues quantitats: $10.000 - 9.500 \text{ euros} = 500 \text{ euros}$.

Cal tenir en compte que hi ha unes despeses en concepte de comissió de compra de 5 euros per cada títol: $10 \text{ lletres} \times 5 \text{ euros} = 50 \text{ euros}$. Pel que fa al rendiment net que cal integrar en la base imposable de l'estalvi de l'IRPF, serà el següent: $500 \text{ euros} - 50 \text{ euros} = 450 \text{ euros}$.

Els instruments de renda fixa, doncs, en tots els casos generen per al titular d'aquests instruments uns rendiments que fiscalment es qualifiquen com a rendiments del capital mobiliari derivats de la cessió a tercers de capitals propis. Dels rendiments íntegres que s'han d'integrar, sense tenir en compte les quantitats retingudes, es poden deduir les despeses d'administració i dipòsit, excepte les de gestió discrecional i individualitzada de carteres d'inversió.

Art. 26 LIRPF

1. Per a la determinació del rendiment net, es dedueixen dels rendiments íntegres exclusivament les despeses següents:

Les despeses d'administració i dipòsit de valors negociables. A aquests efectes, es consideren despeses d'administració i dipòsit els imports que repercuteixin les empreses de serveis d'inversió, entitats de crèdit o altres entitats financeres que, d'acord amb la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del mercat de valors, tinguin per finalitat retribuir la prestació derivada de la realització per compte dels seus titulars del servei de dipòsit de valors representats en forma de títols o de l'administració de valors representats en anotacions en compte.

No són deduïbles les quanties que comportin la contraprestació d'una gestió discrecional i individualitzada de carteres d'inversió, on es produeixi una disposició de les inversions efectuades per compte dels titulars d'acord amb els mandats conferits per aquests.

Finalment, les reduccions per obtenció de rendiments irregulars del 40% no són aplicables als rendiments de capital per la cessió a tercers de capitals propis*⁴. Per tant, el rendiment net és el rendiment que s'integra en la base imposable de l'estalvi. No obstant això, hi ha un règim transitori per a aquest tipus de rendiments quan es deriven d'actius contractats abans del 20 de gener de 2006, quan sí que era aplicable aquesta reducció del 40%. Aquest règim especial és aplicable, per tant, als actius financers subscrits o adquirits abans

⁽⁴⁾Art. 26.2 LIRPF.

⁽⁵⁾Lletra b de la DT 13a. LIRPF.

de la data indicada, permet compensar fiscalment l'eliminació de la reducció del 40% per als rendiments generats en més de dos anys, i és aplicable tant als interessos com a les rendes derivats de la transmissió, amortització, reemborsament o conversió dels títols de renda fixa^{*5}.

La reducció del 40%

En realitat, aquest règim transitori no permet en cap cas aplicar la reducció del 40%, però sí una deducció en la quota per a compensar el canvi normatiu, sempre que el nou règim resulti menys favorable que l'anterior, que sí que preveia aquesta reducció del 40%. Això implica que els rendiments del capital mobiliari susceptibles de compensació s'integren del tot en la base imposable de l'estalvi, sense aplicació d'aquest percentatge de reducció, però que després, sobre la quota líquida de l'impost, els contribuents que es beneficien d'aquest règim transitori poden practicar una deducció. El mètode de càlcul de la quantia de la deducció s'estableix cada any en la Llei de pressupostos generals de l'Estat, i la xifra que es pot deduir s'obté de la diferència entre la quota íntegra que resulta d'aplicar els tipus proporcionals aplicables sobre la base liquidable d'estalvi al saldo positiu resultant d'integrar i de compensar entre si l'import total dels rendiments nets obtinguts per la titularitat o transmissió dels títols de renda fixa, i la quota íntegra que s'hagi obtingut d'haver integrat aquests rendiments en la base liquidable general amb aplicació del percentatge de reducció del 40%.

Les rendes percebudes per la tinença o transmissió d'aquests actius han de ser declarades pel titular o titulars i, en aquest últim cas, en proporció a la titularitat que tinguin. En cas de matrimoni cal atendre les regles civils del règim econòmic matrimonial, la qual cosa implica que en el règim de guanys les rendes derivades del cobrament de cupons o interessos d'aquests actius s'atribueixen en parts iguals a cada cònjuge.

Nota

Els rendiments del capital s'atribueixen als contribuents que, segons el que preveu l'article 7 de la LIP, siguin titulars dels elements patrimonials, béns o drets, de què provinquin aquests rendiments (art. 11.3 LIRPF).

Tots els rendiments nets del capital mobiliari derivats de títols de renda fixa s'integren en la base imposable de l'estalvi, tret que es tracti d'una cessió de capitals propis a una entitat vinculada amb l'inversor.

Cessió a una entitat vinculada

Segons la lletra *a* de l'article 46 de la LIRPF, formen part de la renda general els rendiments del capital mobiliari derivats de la cessió a tercers de capitals propis corresponents a l'excés de l'import dels capitals propis cedits a una entitat vinculada respecte del resultat de multiplicar per tres els fons propis, en la part que correspongui a la participació del contribuent, d'aquesta última. A l'efecte de computar aquest excés, s'ha de tenir en consideració l'import dels fons propis de l'entitat vinculada reflectits en el balanç corresponent a l'últim exercici tancat abans de la data de meritació de l'impost i el percentatge de participació del contribuent existent en aquesta data. En els casos en què la vinculació no es defineixi segons la relació socis o partícips-entitat, el percentatge de participació que cal considerar és el 5%.

Aquest tipus de renda de l'estalvi es compensa, si escau, amb els rendiments positius o negatius que es qualifiquin també com a rendiments del capital mobiliari, sia per la cessió a tercers de capitals propis (que és el cas que ens ocupa,

⁽⁶⁾ Art. 49 LIRPF.

de la renda fixa), per la participació en fons propis d'entitats, o pel cobrament de les prestacions d'assegurances de vida o invalidesa. Els rendiments negatius procedents d'actius de renda fixa es poden produir, sobretot, quan es transmeten aquests actius i el valor d'adquisició és més gran que el valor de transmissió. La compensació no es produeix, en canvi, amb l'altre component de la base imposable d'estalvi, els guanys i les pèrdues patrimonials generats per la transmissió d'elements patrimonials. Per això, si el saldo corresponent de la compensació entre tots els rendiments del capital immobiliari que s'integren en la base imposable de l'estalvi resulta negatiu s'ha de compensar amb saldos positius del mateix tipus de renda que s'obtinguin en els quatre exercicis següents*⁶.

Finalment, és molt important tenir present que el rendiment negatiu que es genera en vendre un actiu es pot compensar, en els termes que acabem d'exposar, sempre que durant els dos mesos anteriors i els dos posteriors no s'hagin adquirit valors homogenis. En canvi, els rendiments negatius derivats de transmissions d'actius financers, quan el contribuïent hagi adquirit actius financers homogenis dins dels dos mesos anteriors o posteriors a aquestes transmissions, s'integren a mesura que es transmetin els actius financers que romanguin en el patrimoni del contribuïent*⁷.

Exemple

En Carles compra el gener de l'any X unes obligacions d'una societat per 25.000 euros i el setembre d'aquest mateix any ven aquests títols per 24.000 euros. L'octubre de l'any X, en Carles recompra les obligacions per 26.000 euros.

En la declaració de l'IRPF de l'any X s'ha generat un rendiment negatiu del capital mobiliari de -1.000 euros, per la diferència entre el valor de transmissió de les obligacions (24.000 euros al setembre) i el valor d'adquisició d'aquestes obligacions (25.000 euros al gener). Ara bé, com que en Carles ha recomprat les obligacions l'octubre d'aquest mateix any, i com que entre la venda de les obligacions al setembre i la recompra de les obligacions a l'octubre no han transcorregut dos mesos, aquest rendiment negatiu de -1.000 euros no es pot compensar amb la resta de rendiments positius del capital mobiliari que s'integren en la base imposable de l'estalvi. Aquest rendiment negatiu només és compensable en l'exercici en què es faci la venda o l'amortització de les obligacions la venda de les quals va generar aquest rendiment negatiu.

Sense entrar en gaires detalls pel que fa a les operacions de liquidació de l'IRPF, hem d'indicar que, sobre la base imposable de l'estalvi a la qual s'integren, entre d'altres, els ingressos obtinguts per títols de renda fixa, només és possible aplicar en concepte de reduccions els romanents no deduïbles de la base imposable general que deriven de les pensions compensatòries satisfetes per decisió judicial i les anualitats per aliments satisfetes per decisió judicial, excepte les fixades a favor dels fills del contribuïent, i també les quotes d'afiliació i aportacions a partits polítics, federacions, coalicions o agrupacions d'electors, fins al límit màxim de 600 euros, sense que pugui resultar en cap cas negativa la base liquidable de l'estalvi. A la vegada, si el mínim personal i familiar supera la base liquidable general, la base liquidable de l'estalvi es redueix en aquest excés o diferència*⁸.

Quantia màxima de les compensacions

Totes les compensacions indicades s'han de fer en la quantia màxima que permeti cadascun dels exercicis següents i que no es puguin practicar fora del termini de quatre anys mitjançant l'acumulació a rendes negatives d'exercicis posteriors (art. 49.2 LIRPF).

⁽⁷⁾Lletra b de l'art. 25.2 LIRPF.

⁽⁸⁾Art. 50.2 i 56.2 LIRPF.

Obtinguda d'aquesta manera la base liquidable de l'estalvi, la xifra resultant es grava a un tipus de gravamen proporcional. La tarifa estatal és del 9,5% per a una base liquidable fins a 6.000 euros i del 10,5% per a la resta de base liquidable de 6.000,01 euros en endavant, i es genera així la quota íntegra estatal. La mateixa base liquidable de l'estalvi també es grava per la tarifa autonòmica, que és la mateixa que l'estatal: 9,5% fins a una base liquidable de 6.000 euros i 10,5% des d'una base liquidable de 6.000,01 euros en endavant, la qual cosa dóna com a resultat la quota íntegra autonòmica*⁹.

⁽⁹⁾Art. 66 i 76 LIRPF.

En els períodes impositius dels anys 2012 i 2013 s'ha creat un nou tram, en què s'incrementen els tipus aplicables a la part estatal de la base imposable de l'estalvi en dos punts percentuals fins a 6.000 euros de base liquidable, en quatre punts percentuals entre 6.000,01 euros i 18.000 euros de base liquidable, i en sis punts percentuals a partir de 24.000,01 euros en endavant*¹⁰. D'aquesta manera, si tenim en compte el tipus de gravamen agregat, podem afirmar que la base liquidable de l'estalvi es grava a tres tipus de gravamen diferents: 21% els primers 6.000 euros, 25% entre 6.000,01 euros i 24.000 euros, i 27% per a la part de la base liquidable que superi aquesta última xifra.

⁽¹⁰⁾DA 35a. LIRPF.

A partir d'aquest moment, la resta de la liquidació de l'impost ja no afecta específicament la renda de l'estalvi, ja que la quota íntegra estatal derivada de la base liquidable de l'estalvi se suma a la quota íntegra estatal provinent de la base liquidable general, i la quota íntegra autonòmica derivada de la base liquidable de l'estalvi se suma a la quota íntegra autonòmica que s'obté de la base liquidable general. Per al càlcul de la quota líquida i de la quota diferencial de l'impost s'apliquen primer un conjunt de deduccions, diferenciades segons si s'apliquen a la quota íntegra estatal o a la quota íntegra autonòmica, i a continuació, una vegada sumades les dues quotes líquides estatal i autonòmica resultants, s'apliquen la deducció per a evitar la doble imposició internacional, els pagaments a compte, la deducció per rendiments del treball, la deducció per maternitat i la deducció derivada de l'aplicació del règim de transparència fiscal i del règim dels drets d'imatge*¹¹.

⁽¹¹⁾Art. 67 a 70 i 77 a 81 bis LIRPF.

Exemple

En Lluís, resident a Espanya, obté uns interessos d'uns bons de l'Estat italià, que li practica una retenció del 15%. En Lluís, podria deduir del seu impost espanyol sobre la renda la retenció practicada per l'Estat italià?

Segons l'article 11.3.a del conveni subscrit per Espanya i Itàlia, el 8 de setembre de 1977, els interessos procedents d'un dels estats contractants estan exempts de gravamen en aquest estat quan el deutor dels interessos és el Govern d'aquest estat contractant o alguna de les seves entitats locals. Així, la retenció practicada per l'Estat italià del 15% als interessos obtinguts pels bons italians no és procedent, i se n'ha de fer la devolució a en Lluís, sense que aquest subjecte es pugui aplicar, per tant, en l'IRPF espanyol la deducció per a evitar la doble imposició prevista en la normativa interna espanyola que regula els impostos sobre la renda (IRPF i IS).

Un últim aspecte que cal destacar són les normes relatives a l'obligació de practicar retencions sobre el benefici obtingut amb la tinença o transmissió de títols de renda fixa^{*12}.

(12) Art. 99 a 101 LIRPF.

A l'efecte de determinar quines rendes se sotmeten a retenció i quines no, el RIRPF distingeix tres tipus de rendiments que deriven d'actius financers: rendiments explícits, rendiments implícits i rendiments mixtos. En realitat només es tenen en compte els dos primers, ja que els rendiments mixtos s'equiparen als rendiments explícits o als rendiments implícits, segons determinats criteris^{*13}.

(13) Art. 91 RIRPF.

En primer lloc, tenen la consideració d'actius financers amb rendiment implícit aquells en què el rendiment es generi mitjançant diferència entre l'import satisfet en l'emissió, primera col·locació o endós i el compromès a reemborsar al venciment d'aquelles operacions en què el rendiment es fixi, del tot o en part, de manera implícita, per mitjà de qualssevol valors mobiliaris utilitzats per a captar recursos aliens.

Rendiments implícits

S'inclouen com a rendiments implícits les primes d'emissió, amortització o reemborsament. En canvi, s'exclouen del concepte de *rendiment implícit* les bonificacions o primes de col·locació, girades sobre el preu d'emissió, sempre que s'enquadren dins de les pràctiques de mercat i que constitueixin ingrés íntegrament per al mediador, intermediari o col·locador financer, que actuï en l'emissió i la posada en circulació dels actius financers regulats en aquesta norma. Finalment, es considera actiu financer amb rendiment implícit qualsevol instrument de gir, fins i tot els originats en operacions comercials, a partir del moment en què s'endossi o es transmeti, tret que l'endós o la cessió es faci com a pagament d'un crèdit de proveïdors o subministradors.

En segon lloc, tenen la consideració d'actius financers amb rendiment explícit aquells que generen interessos i qualsevol altra forma de retribució pactada com a contraprestació a la cessió a tercers de capitals propis i que no estigui compresa en el concepte de *rendiments implícits* en els termes que acabem d'assenyalar.

Finalment, els actius financers amb rendiment mixt segueixen el règim dels actius financers amb rendiment explícit quan l'efectiu anual que produeixin d'aquesta naturalesa sigui igual o superior al tipus de referència vigent en el moment de l'emissió, encara que en les condicions d'emissió, amortització o reemborsament s'hagi fixat, de manera implícita, un altre rendiment addicional. Aquest tipus de referència és, durant cada trimestre natural, el 80% del tipus efectiu corresponent al preu mitjà ponderat arrodonit que hagi resultat en l'última subhasta del trimestre precedent corresponent a bons de l'Estat a tres anys, si es tracta d'actius financers amb termini igual o inferior a quatre anys; a bons de l'Estat a cinc anys, si es tracta d'actius financers amb termini superior a quatre anys però igual o inferior a set, i a obligacions de l'Estat a deu, quinze o trenta anys, si es tracta d'actius amb termini superior. En cas que no es pugui determinar el tipus de referència per a algun termini, és aplicable el del termini més pròxim al de l'emissió planejada.

Observació

A l'efecte del que hem disposat en aquest apartat, respecte de les emissions d'actius financers amb rendiment variable o flotant, es pren com a interès efectiu de l'operació la taxa que té de rendiment intern, considerant només els rendiments de naturalesa explícita i calculada, si escau, amb referència a la valoració inicial del paràmetre respecte del qual es fixi periòdicament l'import definitiu dels rendiments meritats.

Una vegada classificats els ingressos derivats dels actius de renda fixa en dues categories, rendiments explícits i rendiments implícits, la normativa de l'impost indica alguns rendiments no sotmesos a retenció.

Entre les rendes que deriven de valors de renda fixa i que no se sotmeten a retenció, destaquen en primer lloc els rendiments originats per la titularitat de lletres del Tresor i per la transmissió, bescanvi o amortització dels valors de deute públic que abans del 1 de gener de 1999 no estiguessin subjectes a retenció^{*14}. No obstant això, les entitats de crèdit i altres institucions financeres que formalitzin amb els seus clients contractes de comptes basats en operacions sobre lletres del Tresor estan obligades a retenir respecte dels rendiments obtinguts pels titulars dels comptes esmentats^{*15}.

(14) Art. 99.3 LIRPF.

(15) Art. 75.3 RIRPF.

En segon lloc, tampoc no han de ser objecte de retenció els rendiments derivats de la transmissió o el reemborsament d'actius financers amb rendiment explícit, sempre que compleixin dos requisits: que estiguin representats amb anotacions en compte i que es negociïn en un mercat secundari oficial de valors espanyol^{*16}.

(16) Art. 75.3 RIRPF.

Observació

En aquest cas, les entitats financeres que intervinguin en la transmissió, amortització o reemborsament d'aquests actius financers estan obligades a calcular el rendiment imputable al titular del valor i a informar-ne tant el titular com l'Administració tributària, a la qual, alhora, han de proporcionar les dades corresponents a les persones que intervinguin en les operacions.

Cal tenir en compte, però, que també aquí les entitats de crèdit i altres institucions financeres que formalitzin amb els seus clients contractes de comptes basats en operacions sobre els valors amb rendiment explícit sí que estan obligades a retenir respecte dels rendiments obtinguts pels titulars dels comptes esmentats.

Com a excepció d'això, hi ha alguns rendiments derivats de la transmissió o reemborsament d'actius financers amb rendiments explícits que se sotmeten a retenció. Això és el que passa amb l'operació anomenada *rentat de cupó*, per la qual es ven el títol de renda fixa en un moment pròxim al venciment del cupó que incorpora, de manera que en el preu de la transmissió el venedor del títol cobra el preu del títol i del cupó incorporat o corregut, sense esperar el venciment del cupó per a obtenir la rendibilitat. Com que el cobrament del cupó se sotmet a retenció i en canvi, com a norma general, la transmissió del títol no, el RIRPF ha disposat que queda subjecta a retenció la part del preu que equivalgui al cupó corregut en les transmissions d'actius financers fetes dins dels trenta dies immediatament anteriors al venciment del cupó, quan es compleixin aquestes dues condicions: que l'adquirent sigui una persona o entitat no resident al territori espanyol o sigui subjecte passiu de l'impost sobre la renda de societats, i que els rendiments explícits derivats dels valors transmesos estiguin exceptuats de l'obligació de retenir en relació amb l'adquirent.

Al costat dels supòsits que acabem d'indicar, es considera que la resta d'actius financers generen un rendiment implícit i estan sotmesos a retenció. En aquests casos, la LIRPF assenyala les persones o entitats que han de fer-la^{*17}.

(17) Art. 99.2 LIRPF.

Exemple

L'Antoni compra l'any X obligacions de l'Estat a 10 anys per un import nominal de 100.000 euros, i percep durant cada any el mes de desembre uns interessos o cupons de 8.000 euros. Al començament de l'any X + 8 aquest subjecte ven els seus títols per un preu de 105.000 euros. Quines rendes ha de declarar l'Antoni en el seu IRPF per aquestes operacions? Estan subjectes a retenció aquestes rendes?

A l'efecte de l'IRPF, les rendes percebudes per l'Antoni són les següents:

1) Interessos o cupons de les obligacions: es tracta d'un rendiment del capital mobiliari inclòs en l'article 25.1.b LIRPF, per un valor de 8.000 euros a cada declaració de renda entre els anys X i X + 7. Aquest rendiment està subjecte a retenció del 19% (21% els anys 2012 i 2013): $8.000 \times 19\% = 1.520$ euros. El rendiment íntegre a integrar a la base imposable de l'estalvi és de 8.000 euros, i es poden deduir únicament les despeses d'administració o dipòsit, llevat de les de gestió discrecional i individualitzada de carteres d'inversió. La quantitat retinguda de 1.520 euros és deduïble de la quota líquida de l'impost.

2) Renda generada amb la transmissió de les obligacions l'any X + 8: en aquest cas el rendiment del capital mobiliari a integrar a la base imposable de l'estalvi d'aquest exercici és el resultat de la diferència entre el valor de transmissió (105.000 euros cobrats l'any X + 8) i el valor d'adquisició (100.000 euros, que és el valor nominal desemborsat l'any X), això és, 5.000 euros. Aquest rendiment no està subjecte a retenció en tractar-se de la transmissió d'un actiu financer amb rendiment explícit que cotitza en un mercat secundari oficial de valors i que està representat mitjançant anotacions en compte.

En tots els supòsits subjectes a retenció, cal tenir en compte per a calcular la quantitat que s'ha de retenir dues magnituds: **la base i el percentatge**.

La base de retenció sobre els rendiments del capital mobiliari originats per títols de renda fixa, amb caràcter general, és la contraprestació íntegra exigible o satisfeta; en el cas d'amortització, reemborsament o transmissió d'actius financers, la diferència positiva entre el valor d'amortització, reemborsament o transmissió i el valor d'adquisició o subscripció d'aquests actius, sense que a aquests efectes es minorin les despeses accessòries a l'operació; i en els supòsits de rentat de cupó, la part del preu que equivalgui al cupó corregut del valor transmès¹⁸.

⁽¹⁸⁾Art. 93 RIRPF.

El percentatge de retenció i ingrés a compte sobre els rendiments del capital mobiliari que hem assenyalat sotmesos a retenció és en general del 19%, encara que durant els exercicis 2012 i 2013 aquest percentatge s'eleva al 21%¹⁹.

⁽¹⁹⁾Art. 90.1 i DA 35a. LIRPF.

El percentatge de retenció

Aquest percentatge de retenció es redueix a la meitat quan es tracti de rendiments que tinguin dret a la deducció en la quota prevista en l'article 68.4 de la LIRF, procedents de societats que operin efectivament i materialment a Ceuta o Melilla i amb domicili i objecte social exclusiu en aquestes ciutats (art. 101.4 LIRPF).

El percentatge de retenció és molt més petit en les anomenades *obligacions bonificades*, que es configuren com a actius de renda fixa amb rendiment explícit emesos per certs tipus d'empreses elèctriques i concessionàries d'autopistes i que conserven un benefici fiscal en matèria de retencions²⁰. Les emissions d'aquest tipus d'obligacions gaudeixen d'una bonificació del 95% sobre les retencions a compte de l'IRPF, però el subjecte passiu, en fer l'autoliquidació de l'impost, pot deduir de la quota líquida tot el percentatge de retenció, amb independència de la retenció real, molt més petita.

⁽²⁰⁾DT 11a. LIS.

1.2.2. Altres impostos

La tributació dels rendiments originats per títols de renda fixa en l'IRPF constitueix el principal element de la fiscalitat d'aquests productes financers. No obstant això, cal tenir en compte que aquests productes també estan subjectes a altres impostos.

D'entrada, els ingressos procedents d'aquests títols de renda fixa quan són obtinguts per persones jurídiques residents a Espanya s'integren en la base imposable de l'IS. En aquest cas, a diferència de l'IRPF, aquest impost regula la renda de les societats de forma sintètica i no analítica, de manera que els ingressos generats per aquests títols de renda fixa s'integren a la comptabilitat ordinària, al costat de la resta d'ingressos, en el llibre de pèrdues i guanys, que serveix de paràmetre per a calcular amb els ajustos fiscals pertinents la base imposable de l'impost.

L'únic element específic que cal destacar en l'IS és que la normativa d'aquest impost concreta els requisits necessaris per a poder deduir la pèrdua de valor d'aquests títols de renda fixa^{*21}. En concret, només són deduïbles les pèrdues per deterioració de valors representatius de deute admesos a cotització en mercats regulats, amb el límit de la pèrdua global, computades les variacions de valor positives i negatives, que ha experimentat en el període impositiu el conjunt d'aquests valors posseïts pel subjecte passiu admesos a cotització en aquests mercats. En canvi, no són deduïbles les pèrdues per deterioració de valors que tinguin un valor cert de reemborsament que no estiguin admesos a cotització en mercats regulats o que estiguin admesos a cotització en mercats regulats de països o territoris considerats paradisos fiscals. En aquest segon cas, com que no es considera una despesa fiscalment deduïble i sí en canvi comptablement deduïble, la societat ha de fer el corresponent ajust fiscal positiu per a calcular la base imposable de l'IS.

⁽²¹⁾Art. 12.4 LIS.

Pel que fa a la retenció sobre els ingressos obtinguts per les societats mitjançant títols de renda fixa, els supòsits són els mateixos que en l'IRPF, de manera que no estan sotmesos a retenció els rendiments obtinguts pels interessos i la transmissió o reemborsament d'actius financers de renda fixa que estiguin representats amb anotacions en compte i siguin negociats en un mercat secundari oficial de valors espanyol, i també en l'IS el percentatge de retenció del 19% s'ha incrementat al 21% durant el 2012 i el 2013^{*22}.

⁽²²⁾DA 14a. LIS.

D'altra banda, si els ingressos per la titularitat o transmissió de títols de renda fixa els obté una persona física o jurídica no resident a Espanya, si l'operació es localitza en territori espanyol, el subjecte no resident ha de considerar quin és el gravamen d'aquesta renda en l'IRNR.

Atesa la remissió que fa la LIRNR a la normativa reguladora de l'IRPF i de l'IS, aquesta renda es qualifica també com a rendiment del capital mobiliari si el no resident actua sense establiment permanent a Espanya, o com a renda que cal integrar en la base imposable si aquest subjecte té un establiment permanent al nostre país.

No obstant això, amb la finalitat d'incentivar la inversió estrangera en l'adquisició, entre d'altres, de títols de renda fixa emesos per les administracions públiques o les empreses de l'Estat espanyol, s'estableixen importants exempcions per als no residents que fan aquest tipus d'operacions*²³.

⁽²³⁾Lletres c, d, e, i de l'art. 14.1 LIRNR.

Aquestes exempcions són:

- 1) Els interessos i altres rendiments obtinguts per la cessió a tercers de capitals propis a què es refereix l'article 25.2 de la LIRNR, obtinguts sense mediació d'establiment permanent, per residents en un altre estat membre de la Unió Europea o per establiments permanents d'aquests residents situats en un altre estat membre de la Unió Europea, sempre que no es tracti de països i territoris considerats paradisos fiscals.
- 2) Els rendiments derivats del deute públic, obtinguts sense mediació d'establiment permanent a Espanya.
- 3) Les rendes derivades de valors emesos a Espanya per persones físiques o entitats no residents sense mediació d'establiment permanent, amb independència del lloc de residència de les institucions financeres que actuïn com a agents de pagament o intervinguin en l'emissió o la transmissió dels valors. No obstant això, quan el titular dels valors és un establiment permanent en territori espanyol, les rendes a què es refereix el paràgraf anterior queden subjectes a l'IRNR i, si escau, al sistema de retenció a compte, que ha de practicar la institució financera resident que actuï com a dipositària dels valors.
- 4) Les rendes derivades de les transmissions de valors fetes en algun dels mercats secundaris oficials de valors espanyols, obtingudes per persones físiques o entitats no residents sense mediació d'establiment permanent en territori espanyol, que siguin residents en un estat que tingui subscript amb Espanya un conveni per a evitar la doble imposició amb clàusula d'intercanvi d'informació, sempre que no es tracti de països i territoris considerats paradisos fiscals.

Tots els rendiments derivats de títols de renda fixa que no s'incloguin en algun d'aquests supòsits que acabem d'assenyalar estan subjectes i no exempts en l'IRNR. Si la persona actua mitjançant establiments permanents, la tributació és similar a l'IS, mentre que si ho fa sense aquest establiment el tipus de gra-

⁽²⁴⁾DA 3a. LIRNR.

⁽²⁵⁾Art. 14 LIRNR.

vamen és del 19%, encara que s'ha incrementat fins al 21% durant el 2012 i el 2013^{*24}. A més, en aquest segon cas, els pagadors de les rendes han de retenir o d'ingressar a compte una quantitat equivalent a la que resulti d'aplicar les disposicions previstes en la LIRNR per a determinar el deute tributari corresponent als contribuents per aquest impost sense establiment permanent o les establertes en un conveni per a evitar la doble imposició que resulti aplicable, excepte en cas que es tracti d'una renda exempta o quan s'acrediti el pagament de l'impost^{*25}.

Fora de l'àmbit de la imposició sobre la renda, els títols de renda fixa també són gravats pels impostos patrimonials.

La titularitat d'aquests títols per persones físiques residents i no residents se sotmet a gravamen en l'IP, que s'ha restablert amb caràcter temporal per als exercicis 2011 i 2012, i es merita el 31 de desembre de cadascun d'aquests exercicis. A l'efecte de la quantificació en la base imposable d'aquest impost, la valoració dels valors representatius de la cessió a tercers de capitals propis (actius financers) varia depenent de si aquests es negocien, o no, en mercats organitzats: en el primer cas, s'ha de consignar a la declaració el valor de cotització mitjana de l'últim trimestre de cada any, mentre que en el segon és el valor nominal, incloses, si escau, les primes d'amortització i de reemborsament^{*26}.

(26) Art. 13 a 16 LIP.

Aquesta mateixa valoració és normalment la que han de tenir en compte els contribuents de l'ISD que adquireixin gratuïtament valors de renda fixa, sia per adquisició per *mortis causa* (successió) o per adquisició *inter vivos* (donació), ja que la normativa d'aquest impost només fa referència com a norma de valoració al valor real dels béns i drets^{*27}.

(27) Art. 9 LISD.

Finalment, si examinem la tributació dels valors de renda fixa en la imposició indirecta podem veure que l'opció del legislador ha estat en general la d'exonerar de gravamen la transmissió onerosa d'aquests títols.

En l'ITPAJD, els préstecs, amb independència de la forma en què s'instrumenten, fins i tot els representats per pagarés, bons, obligacions i títols anàlegs, n'estan exempts. L'exempció s'estén a la transmissió posterior dels títols que documentin el préstec, i també al gravamen sobre actes jurídics documentats (AJD) que recau sobre pagarés, bons, obligacions i altres títols anàlegs emesos en sèrie, per termini no superior a divuit mesos, representatius de capitals aliens pels quals se satisfaci una contraprestació per diferència entre l'import satisfet en l'emissió i el compromès a reemborsar al venciment, inclosos els préstecs representats per bons de caixa emesos pels bancs industrials o de negocis^{*28}.

(28) Art. 45.I.B.15è. LITPAJD.

Per la seva banda, en l'IVA, les operacions financeres en general també gaudeixen d'exempció. Pel que fa als títols valor de renda fixa, les exempcions abracen les operacions següents²⁹:

⁽²⁹⁾Art. 20.u.18è. LIVA.

1) La concessió de crèdits i préstecs en diners, amb independència de la forma en què s'instrumentin, fins i tot mitjançant efectes financers o títols d'una altra naturalesa.

2) Les altres operacions relatives a préstecs o crèdits, inclosa la gestió, fetes pels qui els van concedir, en tot o en part, si bé aquesta exempció no inclou els serveis prestats als altres prestadors en els préstecs sindicats. Això implica que, quan els serveis de gestió o d'administració de préstecs els presten tercers, que no siguin els concedents del préstec, l'operació hi està subjecta i no eximeix de l'IVA.

3) La transmissió de préstecs o crèdits i les operacions de permuta financera (*swaps*). També n'està exempta la prestació de finances, avals, caucions i altres garanties personals o reals, i l'emissió, avís, confirmació i altres operacions relatives als crèdits documentaris. Aquesta exempció s'estén també a la gestió de garanties de préstecs o crèdits fetes pels qui van concedir els préstecs o crèdits garantits o les garanties mateixes, però no a les fetes per tercers. També està exempta de l'impost la transmissió de garanties.

4) La mediació en les operacions de préstecs i crèdits i dels serveis d'intervenció prestats per fedataris públics en aquestes operacions i en les d'igual naturalesa no fetes en l'exercici d'activitats empresarials o professionals. En aquest cas, l'exempció s'estén als serveis de mediació en la transmissió o en la col·locació al mercat de dipòsits, de préstecs en efectiu o de valors, fets per compte de les seves entitats emissores, dels titulars d'aquests serveis o d'altres intermediaris, inclosos els casos en què intervingui l'assegurament d'aquestes operacions.

2. Operacions bancàries

2.1. Concepte i classes

Les operacions bancàries, i en concret els dipòsits bancaris, constitueixen, juntament amb els títols de renda fixa, el segon instrument d'inversió que el mercat posa a la disposició dels inversors que busquen més seguretat a canvi d'una rendibilitat més reduïda.

La classificació més tradicional de les operacions bancàries és la que les divideix entre operacions actives o de finançament i operacions passives o de dipòsit. Les actives o de finançament comporten la concessió als clients de les entitats financeres de sumes dineràries o de la disponibilitat per a obtenir-ne amb càrrec als dipòsits rebuts o als propis recursos financers dels bancs i de les caixes. Aquí s'inclouen els préstecs i crèdits, els descomptes bancaris, els crèdits de signatura, i les operacions d'arrendament financer (lísing), de facturatge (*facturing*) o de confirmació de pagaments (*confirming*). Per la seva banda, les operacions bancàries passives consisteixen a obtenir fons mitjançant l'aportació dels clients, que es formalitzen amb dipòsits bancaris (comptes corrents, comptes financers, comptes d'estalvi, dipòsits a termini fix i altres actius líquids bancaris).

Observació

En aquest apartat examinarem la fiscalitat de les operacions bancàries *stricto sensu*, això és, les operacions de crèdit que fan les entitats financeres, ja que els bancs i les caixes també actuen en el mercat financer com a intermediaris en la comercialització de diferents productes d'inversió a favor dels seus clients, com els títols financers de renda fixa, analitzats en l'apartat anterior, i d'altres que examinarem en altres mòduls més endavant (comptes financers, assegurances d'estalvi, plans individuals d'estalvi sistemàtic, fons d'inversió, títols de renda variable, aportacions a sistemes de previsió social, etc.).

Les principals operacions bancàries actives o de finançament són les següents:

- 1) **Préstecs:** són contractes mitjançant els quals l'entitat financera lliura a un client, persona física o jurídica, una suma de diners, amb garantia o sense, i estableixen la forma i els terminis de venciment per a la restitució del capital i l'abonament dels interessos remuneratoris corresponents.
- 2) **Crèdits:** aquests contractes consisteixen en la posada a disposició per l'entitat financera de diners al client, amb uns límits quantitativs i temporals determinats, i a canvi percepció d'interessos sobre les quantitats disposades i diferents comissions.

3) Descomptes bancaris: són operacions que consisteixen en la presentació d'un títol de crèdit (una lletra de canvi, per exemple) en una entitat financera perquè aquesta anticipi l'import del títol i en gestioni el cobrament. El tenidor cedeix el títol al banc, que li n'abona l'import en diners, descomptant l'import de les quantitats cobrades pels serveis prestats.

4) Crèdits de signatura: són crèdits que no impliquen un desemborsament efectiu del banc, sinó un compromís de pagament d'un deute en lloc del deutor principal (avals, fiances, etc.). Amb la seva pròpia signatura, el banc avala el client en l'operació que aquest fa amb un tercer.

5) Operacions d'arrendament financer: són operacions que consisteixen a adquirir una mercaderia (bé moble o immoble), a petició del client, per part d'una societat especialitzada. Després, aquesta societat lliura en arrendament la mercaderia al client amb opció de compra al venciment del contracte. En aquest contracte, l'arrendador traspasa el dret d'usar el bé a canvi d'un pagament de rendes d'arrendament durant un termini determinat al final del qual l'arrendatari pot fer tres coses: comprar el bé per un valor determinat (valor residual), retornar el bé o allargar el període d'arrendament financer.

6) Facturatge: és un contracte pel qual el client cedeix a l'entitat bancària els seus crèdits comercials o factures davant un tercer a fi que faci alguna de les operacions següents: gestió de cobrament i administració de comptes, encarregant-se de totes les activitats empresarials que comporta la funció de gestionar el cobrament dels crèdits cedits per l'empresari i alliberant-lo de la càrrega de mitjans materials i humans que hauria d'arbitrar per a això; cobertura de riscos o funció de garantia, assumint el risc de la possible insolvència del deutor cedit; i finançament, anticipant al client l'import dels crèdits transmesos a manera de bestreta de part del nominal de cada crèdit cedit, a canvi d'un interès a favor del banc.

7) Confirmació de pagaments: consisteix en un **servei financer** a curt termini que contracten les empreses i presten les entitats financeres per facilitar la gestió de pagaments a proveïdors. Aquest contracte comporta que una empresa lliura a una entitat financera remeses de pagaments a proveïdors, i al venciment aquell carrega en el compte bancari els pagaments i transfereix aquests imports als proveïdors.

Per als clients de les entitats financeres, a més de tots aquests contractes que permeten finançar les seves necessitats de despesa, interessen les operacions bancàries passives, com a instrument d'inversió de l'estalvi, que generen a favor seu un crèdit i la percepció d'una renda, normalment en forma d'interessos.

Les **principals operacions passives bancàries** o **de dipòsit** són els comptes corrents a la vista, els comptes d'estalvi i els dipòsits a termini fix:

1) El **compte** corrent és un contracte bancari pel qual una persona diposita una quantitat de diners en una entitat financera a canvi d'un interès remuneratori baix o inexistent. El banc o la caixa queda obligat a la devolució d'aquests diners en el moment en què decideixi el client i presta un servei de caixa per fer els pagaments i cobraments que aquest encarregui (ingressos, abonaments de nòmines, transferències bancàries, domiciliació de rebuts, retirada de diners, pagament de xecs, etc.), que en alguns casos generen comissions que ha de pagar el client.

2) El **compte d'estalvi** assumeix característiques molt similars al compte corrent, encara que normalment ofereix al client un interès remuneratori més alt, no disposa de talonari de xecs, i restringeix els moviments d'ingressos i pagaments per garantir més estabilitat del saldo.

3) Els **dipòsits a termini fix** són productes de captació de recursos caracteritzats perquè a l'hora de constituir-los s'estableix un termini durant el qual el dipòsit queda indisponible. Transcorregut el termini, l'entitat retorna el capital invertit juntament amb l'interès pactat, tret que s'acordi el cobrament d'aquest interès de forma periòdica mentre dura l'operació, i en el contracte es pot incloure la possibilitat de rescatar els diners dipositats abans del termini acordat a canvi d'una penalització.

2.2. Tributació

2.2.1. Impost sobre la renda de les persones físiques

La fiscalitat de les persones físiques residents a Espanya que fan operacions bancàries és determinada sobretot pel gravamen en l'IRPF de les rendes obtingudes per la contractació d'operacions passives o dipòsits.

Les operacions actives, això és, la disposició de recursos aliens prestats pel banc o per la caixa (préstecs i crèdits, descomptes bancaris, crèdits de signatura, i operacions d'arrendament financer, de facturatge o de confirmació de pagaments) generen en tot cas unes despeses en forma de capital i d'interessos que s'han de pagar a l'entitat prestadora i que per al client particular no són deduïbles, excepte en el cas de préstecs hipotecaris per a l'adquisició d'habitatge habitual, però sí per als empresaris o professionals en el règim d'estimació directa normal i simplificada, sempre que la quantitat prestada es destini a l'adquisició de béns i drets afectes a l'activitat empresarial o professional.

Els préstecs hipotecaris obtinguts per totes les persones físiques residents per a l'adquisició de l'habitatge habitual són deduïbles en la quota íntegra de l'IRPF^{*30}.

⁽³⁰⁾Art. 68.1 i 78 LIRPF i art. 54 a 57 RIRPF.

Habitatge habitual

S'entén per *habitatge habitual* aquell en què el contribuent resideixi durant un termini continuat de tres anys. No obstant això, s'entén que l'habitatge té aquell caràcter quan, malgrat no haver transcorregut aquest termini, es produeixi la defunció del contribuent o concorrin circumstàncies que necessàriament exigeixin el canvi d'habitatge, com ara separació matrimonial, trasllat laboral, obtenció de primera ocupació o d'ocupació més avantatjosa o altres d'anàlogues.

En la quota íntegra estatal, els contribuents de l'impost poden deduir el 7,5% de les quantitats satisfetes en el període de què es tracti per l'adquisició o rehabilitació de l'habitatge que constitueixi o hagi de constituir la residència habitual. La base màxima d'aquesta deducció és de 9.040 euros anuals i està constituïda per les quantitats satisfetes per a l'adquisició o rehabilitació de l'habitatge, incloses les despeses originades que hagin anat a càrrec de l'adquirent i, en el cas de finançament aliè, l'amortització, els interessos, el cost dels instruments de cobertura del risc de tipus d'interès variable dels préstecs hipotecaris regulats en l'article 19 de la Llei 36/2003, d'11 de novembre, de mesures de reforma econòmica, i altres despeses que se'n deriven^{*31}.

⁽³¹⁾Art. 68.1 LIRPF.

És important assenyalar que quan s'adquireix un habitatge habitual havent gaudit de la deducció per adquisició d'altres habitatges habituals anteriors no es pot practicar deducció per l'adquisició o rehabilitació del nou fins que les quantitats que s'hi han invertit no superin les invertides en els anteriors, en la mesura que hagin estat objecte de deducció.

D'altra banda, quan l'alienació d'un habitatge habitual hagi generat un guany patrimonial exempt per reinversió^{*32}, la base de deducció per l'adquisició o rehabilitació del nou es minora en l'import del guany patrimonial a què s'apliqui l'exempció per reinversió. En aquest cas, no es pot practicar deducció per l'adquisició del nou mentre les quantitats que s'hi han invertit no superin tant el preu de l'anterior, en la mesura que hagi estat objecte de deducció, com el guany patrimonial exempt per reinversió.

⁽³²⁾Art. 38 LIRPF.

Altres casos d'aplicació

També poden aplicar la deducció per inversió en habitatge habitual els contribuents que hi facin obres i instal·lacions d'adequació, inclosos els elements comuns de l'edifici i els que serveixin de pas necessari entre la finca i la via pública, amb les especialitats següents:

- Les obres i instal·lacions d'adequació han de ser certificades per l'Administració competent com a necessàries per a l'accessibilitat i comunicació sensorial que faciliti el desenvolupament digne i adequat de les persones amb discapacitat, en els termes que s'estableixin per reglament.
- Donen dret a deducció les obres i instal·lacions d'adequació que s'hagin de fer en l'habitatge habitual del contribuent, per raó de la discapacitat del contribuent mateix o del seu cònjuge o d'un parent, en línia directa o col·lateral, consanguínia o per afinitat, fins al tercer grau inclusivament, que convisqui amb ell.
- L'habitatge ha d'estar ocupat per qualsevol de les persones a què es refereix el paràgraf anterior a títol de propietari, arrendatari, subarrendatari o usufructuari.
- La base màxima d'aquesta deducció és de 12.080 euros anuals.
- El percentatge de deducció és el 10%.

- S'entén com a circumstància que necessàriament exigeix el canvi d'habitatge quan l'anterior resulti inadequat per raó de la discapacitat.
- Quan es tracta d'obres de modificació dels elements comuns de l'edifici que serveixin de pas necessari entre la finca urbana i la via pública, i també les necessàries per a l'aplicació de dispositius electrònics que serveixin per a superar barreres de comunicació sensorial o de promoció de la seguretat de l'edifici, poden aplicar aquesta deducció, a més del contribuïent, els contribuïents que siguin copropietaris de l'immoble en què hi ha l'habitatge.

Aquesta mateixa deducció es reproduïx, finalment, en la quota íntegra autonòmica de l'IRPF³³. En aquest cas, el tram autonòmic de la deducció per inversió en habitatge habitual regulat en l'article 68 de la LIRPF és el resultat d'aplicar en la base de la deducció, d'acord amb els requisits i les circumstàncies que s'hi preveuen, els percentatges que, d'acord amb el que disposa la Llei 22/2009, per la qual es regula el sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú i ciutats amb estatut d'autonomia, hagin estat aprovats per la comunitat autònoma. Si la comunitat autònoma no ha aprovat els percentatges a què es refereix l'apartat anterior, han de ser amb caràcter general el 7,5%, i quan es tracti d'obres d'adequació de l'habitatge habitual per persones amb discapacitat a què es refereix el número 4 de l'article 68.1 LIRPF, el percentatge ha de ser el 10%.

⁽³³⁾Art. 78 LIRPF.

A més de la deducció en la quota íntegra de l'IRPF per la inversió en habitatge habitual que poden practicar tots els subjectes passius de l'impost, que aquí ens interessa en el cas molt freqüent que hi hagi finançament aliè mitjançant préstecs hipotecaris bancaris, els subjectes que facin activitats empresarials o professionals i tributin en el règim d'estimació directa normal o simplificada poden deduir com a despesa ordinària els interessos pagats per préstecs contractats per a l'adquisició de béns i drets afectes a l'activitat. En aquest cas, la deducció es produeix en el moment de calcular el rendiment net que s'ha d'integrar en la base imposable general, per remissió a les normes de quantificació de l'IS³⁴.

⁽³⁴⁾Art. 28 i 30 LIRPF i art. 30 RIRPF.

Al marge de les deduccions per les despeses originades per la contractació d'operacions bancàries passives, en els termes que acabem d'assenyalar, és important subratllar que la inversió per part d'una persona física en operacions bancàries actives o dipòsits genera una renda gravada en l'IRPF.

Els dipòsits bancaris es consideren fiscalment com una cessió a tercers de capitals propis, segons la terminologia que utilitza l'article 25.2 de la LIRPF. Per tant, les utilitats o contraprestacions de tota mena derivades d'aquesta cessió tributen com a rendiments de capital mobiliari, amb independència de la denominació o naturalesa que tinguin, dineràries o en espècie, com els interessos i qualsevol altra forma de retribució pactada com a remuneració. En particular, s'inclou en aquesta categoria de renda la contraprestació, amb independència de la denominació o naturalesa que tingui, derivada de comptes en tota classe d'institucions financeres, incloent-hi les basades en operacions sobre actius financers.

Els comptes financers

Els comptes financers són un instrument mixt consistent en un compte de dipòsit associat a contractes d'inversió en actius financers, i que a la pràctica funcionen com els comptes corrents. Els interessos procedents dels comptes financers, amb independència de la denominació o naturalesa que tinguin, tenen el tractament fiscal de rendiments de capital mobiliari.

⁽³⁵⁾Art. 11.3 LIRPF.

⁽³⁶⁾Art. 22.1 RIRPF.

Aquests rendiments del capital s'atribueixen als contribuents que, segons el que preveu l'article 7 de la LIP, siguin titulars dels elements patrimonials, béns o drets, de què provenguin aquests rendiments, en aquest cas, els dipòsits bancaris^{*35}. Això implica que si els titulars són diversos els rendiments s'han de distribuir en proporció a la titularitat que tinguin assignada o, si no s'acredita aquesta distribució, en parts iguals. En cap cas tenen la consideració d'elements afectes a una activitat econòmica els actius representatius de la cessió de capitals a tercers^{*36}.

⁽³⁷⁾Art. 25.2 LIRPF.

⁽³⁸⁾Art. 33.1 LIRPF.

⁽³⁹⁾Art. 43 LIRPF.

⁽⁴⁰⁾Art. 44 a 49 LIRPF.

A vegades, els rendiments són percebuts en espècie, com passa amb els regals obtinguts, per exemple, per l'obertura d'un compte, la domiciliació d'una nòmina, o la realització de qualsevol operació com les aportacions a un pla de pensions. En aquests casos, aquests rendiments es qualifiquen també com a rendiments del capital mobiliari^{*37}. En canvi, els premis que els clients poden obtenir pels seus dipòsits mitjançant un concurs o sorteig es qualifiquen com a guanys patrimonials en espècie no derivats de la transmissió d'elements patrimonials^{*38}. En tots dos casos, la renda en espècie es valora pel valor normal de mercat, i s'ha d'addicionar el corresponent ingrés a compte (que ha d'ingressar el banc o la caixa) per a calcular el rendiment íntegre, tret que l'import s'hagi fet repercutir en el client perceptor de la renda^{*39}. La diferència entre aquests dos supòsits està en la integració de la renda en la base imposable, ja que la primera s'integra en la base imposable de l'estalvi, gravada a un tipus proporcional, i la segona, en la base imposable general, sotmesa a una tarifa progressiva^{*40}.

⁽⁴¹⁾Art. 26.1 LIRPF.

La renda obtinguda amb els dipòsits bancaris, doncs, excepte l'excepció que acabem d'indicar, es considera rendiment de capital mobiliari que s'integra en la base imposable de l'estalvi, igual que els ingressos derivats dels títols de renda fixa, en els termes assenyalats en l'apartat anterior d'aquest mateix mòdul. En el cas de la renda originada per dipòsits bancaris, però, cal tenir en

compte que no són deduïbles per a obtenir el rendiment net les comissions que l'entitat financera cobra per l'administració o custòdia dels dipòsits o comptes de tota classe*⁴¹.

Reduccions en la base liquidable de l'estalvi

Sobre la base imposable de l'estalvi en la qual s'integren, entre d'altres, els ingressos obtinguts per dipòsits bancaris, només s'hi pot aplicar en concepte de reduccions els romanents no deduïbles de la base imposable general que deriven de les pensions compensatòries satisfetes per decisió judicial i les anualitats per aliments satisfets per decisió judicial, excepte les fixades a favor dels fills del contribuïent, i també les quotes d'afiliació i aportacions a partits polítics, federacions, coalicions o agrupacions d'electors, fins al límit màxim de 600 euros, sense que pugui resultar en cap cas negativa la base liquidable de l'estalvi. Alhora, si el mínim personal i familiar supera la base liquidable general, la base liquidable de l'estalvi es redueix en aquest excés o diferència (art. 50.2 i 56.2 LIRPF).

La base liquidable de l'estalvi es grava a un tipus de gravamen proporcional. La tarifa estatal és del 9,5% per a una base liquidable fins a 6.000 euros i del 10,5% per a la resta de base liquidable de 6.000,01 euros en endavant, de manera que es genera la quota íntegra estatal. La mateixa base liquidable de l'estalvi també es grava per la tarifa autonòmica, que és la mateixa que l'estatal, el 9,5% fins a una base liquidable de 6.000 euros i 10,5% des d'una base liquidable de 6.000,01 euros en endavant, la qual cosa dona com a resultat la quota íntegra autonòmica*⁴².

(⁴²) Art. 66 i 76 LIRPF.

En els períodes impositius dels anys 2012 i 2013 s'ha creat un nou tram, en què s'incrementen els tipus aplicables a la part estatal de la base imposable de l'estalvi en dos punts percentuals fins a 6.000 euros de base liquidable, en quatre punts percentuals entre 6.000,01 euros i 18.000 euros de base liquidable, i en sis punts percentuals a partir de 24.000,01 euros en endavant. D'aquesta manera, si tenim en compte el tipus de gravamen agregat, podem afirmar que la base liquidable de l'estalvi es grava a tres tipus de gravamen diferents: 21% els primers 6.000 euros, 25% entre 6.000,01 euros i 24.000 euros, i 27% per a la part de la base liquidable que superi aquesta última xifra*⁴³.

(⁴³) DA 35a. LIRPF.

A partir d'aquest moment, la resta de la liquidació de l'impost ja no afecta específicament la renda de l'estalvi, ja que la quota íntegra estatal derivada de la base liquidable de l'estalvi se suma a la quota íntegra estatal provinent de la base liquidable general, i la quota íntegra autonòmica derivada de la base liquidable de l'estalvi se suma a la quota íntegra autonòmica que s'obté de la base liquidable general. Per al càlcul de la quota líquida i de la quota diferencial de l'impost s'apliquen primer un conjunt de deduccions, diferenciades segons si s'apliquen a la quota íntegra estatal o a la quota íntegra autonòmica, i a continuació, una vegada sumades les dues quotes líquides estatal i autonòmica resultants, s'apliquen la deducció per a evitar la doble imposició internacional,

(⁴⁴) Art. 67 a 70 i 77 a 81 bis LIRPF.

els pagaments a compte, la deducció per rendiments del treball, la deducció per maternitat i la deducció derivada de l'aplicació del règim de transparència fiscal i del règim dels drets d'imatge*⁴⁴.

Entre les deduccions aplicables a la quota íntegra de l'impost n'hi ha dues que tenen l'origen en dipòsits bancaris: la deducció per compte habitatge i la deducció per compte estalvi-empresa.

La deducció per dipòsits en comptes habitatge se sotmet al mateix règim que la deducció per inversió en habitatge habitual, que hem explicat a l'inici d'aquest apartat en referir-nos als préstecs hipotecaris obtinguts per les persones físiques residents per a l'adquisició de l'habitatge habitual, i al qual ens remetem. La LIRPF especifica tan sols que els subjectes passius també poden aplicar aquesta deducció per les quantitats que es dipositin en entitats de crèdit, en comptes que compleixin els requisits de formalització i disposició que s'estableixin per reglament, i sempre que es destinin a la primera adquisició o rehabilitació de l'habitatge habitual, fins al límit de 9.040 euros anuals .

El RIRPF es limita a especificar que es considera que s'han destinat a l'adquisició o rehabilitació de l'habitatge habitual del contribuent les quantitats que es dipositin en entitats de crèdit, en comptes separats de qualsevol altre tipus d'imposició, sempre que els saldos d'aquests comptes es destinin només a la primera adquisició o rehabilitació de l'habitatge habitual del contribuent, i que es perd el dret a la deducció en diversos supòsits: quan el contribuent disposi de quantitats dipositades en el compte habitatge per a finalitats diferents de la primera adquisició o rehabilitació de l'habitatge habitual; quan transcorrin quatre anys, a partir de la data en què es va obrir el compte, sense que s'hagi adquirit o rehabilitat l'habitatge; i quan la posterior adquisició o rehabilitació de l'habitatge no compleixi les condicions que determinen el dret a la deducció per aquest concepte, sense prendre en consideració a aquests efectes la quantia de la base imposable del contribuent corresponent al període impositiu en què s'adquireixi o es rehabiliti l'habitatge o als períodes impositius posteriors*⁴⁵.

Exemple

L'Antònia obre un compte habitatge l'any X, en el qual diposita les quantitats següents: 6.000 euros l'any X, 3.000 euros l'any X + 1, 5.000 euros l'any X + 2 i 8.000 euros l'any X + 3. En cadascun d'aquests exercicis, aquest subjecte practica la deducció corresponent en la quota líquida estatal i autonòmica per inversió en habitatge habitual, això és, un 7,5% de les quantitats invertides en la quota íntegra estatal i un altre 7,5% d'aquestes mateixes quantitats en la quota íntegra autonòmica (suposant que la comunitat autònoma de residència no ha modificat els percentatges de la LIRPF). L'any X + 3, l'Antònia disposa d'una quantitat de 5.000 euros d'aquest compte habitatge per a altres finalitats diferents a l'adquisició del seu habitatge habitual. La quantitat restant del compte és destinada a l'adquisició d'aquest immoble. Com afectarà aquesta disposició de 5.000 euros del compte habitatge a la declaració de l'IRPF de l'Antònia?

La disposició de 5.000 euros del compte habitatge per a finalitats diferents a l'adquisició de l'habitatge habitual implica la pèrdua del dret a la deducció practicada en els exerci-

Altres casos

En els supòsits de nul·litat matrimonial, divorci o separació judicial, el contribuent pot seguir practicant aquesta deducció, en els termes que s'estableixin reglamentàriament, per les quantitats satisfetes en el període impositiu per a l'adquisició del que va ser durant la vigència del matrimoni l'habitatge habitual, sempre que continui tenint aquesta condició per als fills comuns i el progenitor en la companyia del qual quedin.

⁽⁴⁵⁾Art. 56 RIRPF.

Un compte habitatge per contribuent

Cada contribuent només pot mantenir un compte habitatge, que s'ha d'identificar separatament en la declaració de l'impost, i ha de consignar, almenys, les dades següents: entitat on s'ha obert el compte, sucursal, i número del compte.

cis anteriors corresponents a aquesta quantitat. A aquests efectes, la LIRPF indica que l'import disposat (en el nostre cas, 5.000 euros) correspon a les primeres imposicions que l'Antònia va fer en el seu compte, que segons s'indica en l'enunciat es va efectuar per un total de 6.000 euros l'any X. Per tant, la pèrdua de la deducció, que ascendeix a 750 euros (el 15% de 5.000 euros), tindrà efectes a la declaració d'IRPF de l'Antònia de l'any X + 3. En concret, la quota íntegra estatal corresponent a aquest exercici s'haurà d'incrementar en 375 euros (el 7,5% de 5.000 euros), xifra que també s'haurà de sumar a la quota íntegra autonòmica (també el 7,5% de 5.000 euros). A aquestes quantitats, caldrà afegir-hi els corresponents interessos de demora.

Per la seva banda, la deducció per aportacions en comptes estalvi-empresa té un funcionament similar a l'anterior. Els contribuents poden aplicar una deducció per les quantitats que es dipositin en entitats de crèdit, en comptes separats de qualsevol altre tipus d'imposició, destinats a la constitució d'una societat nova empresa regulada en el capítol XII de la Llei 2/1995, de 23 de març, de societats de responsabilitat limitada, d'acord amb uns requisits^{*46}:

⁽⁴⁶⁾Art. 68.6 LIRPF.

a) El saldo del compte estalvi-empresa s'ha de destinar a la subscripció com a soci fundador de les participacions de la societat nova empresa.

Precisions sobre el saldo del compte estalvi-empresa

A més, la societat nova empresa, en el termini màxim d'un any des que es va constituir vàlidament, ha de destinar els fons aportats pels socis que s'hagin aollit a la deducció a l'adquisició d'immobilitzat material i immaterial exclusivament afecte a l'activitat, a despeses de constitució i de primer establiment, o a despeses de personal ocupat amb contracte laboral. En tot cas, la societat nova empresa ha de tenir, abans de la finalització del termini indicat, almenys, un local exclusivament destinat a portar la gestió de la seva activitat i una persona ocupada amb contracte laboral i a jornada completa.

b) La base màxima d'aquesta deducció és de 9.000 euros anuals.

Precisions sobre la base màxima de la deducció

Aquesta base està constituïda per les quantitats dipositades en cada període impositiu fins a la data de la subscripció de les participacions de la societat nova empresa.

c) El percentatge de deducció aplicable sobre la base de deducció és del 15%.

d) La societat nova empresa ha de mantenir, durant almenys els dos anys següents a l'inici de l'activitat, l'activitat econòmica en què consisteixi el seu objecte social.

Precisions sobre la societat nova empresa

La societat nova empresa també ha de mantenir durant aquest mateix termini, almenys, un local només destinat a portar la gestió de l'activitat i una persona ocupada amb contracte laboral i a jornada completa, i també els actius en què s'hagi materialitzat el saldo del compte estalvi-empresa, que han de romandre en funcionament en el patrimoni afecte de la nova empresa.

e) Es perd el dret a la deducció quan el contribuent disposi de quantitats dipositades en el compte estalvi-empresa per a finalitats diferents de la constitució de la seva primera societat nova empresa; quan transcorrin quatre anys, a partir de la data en què es va obrir el compte, sense que s'hagi inscrit en el

registre mercantil la societat nova empresa; quan es transmetin *inter vivos* les participacions dins del termini de dos anys; i quan la societat nova empresa no compleixi les condicions que determinen el dret a aquesta deducció.

f) Quan, en períodes impositius posteriors al d'haver-se aplicat, es perdi el dret, del tot o en part, a les deduccions practicades, el contribuent està obligat a sumar a la quota líquida estatal i a la quota líquida autonòmica meritades en l'exercici en què s'hagin incomplert els requisits les quantitats deduïdes indegudament, més els interessos de demora a què es refereix l'article 26.6 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària.

g) Cada contribuent només pot mantenir un compte estalvi-empresa i tan sols té dret a la deducció per la primera societat nova empresa que constitueixi.

h) Els comptes estalvi-empresa s'han d'identificar en els mateixos termes que els establerts per al cas dels comptes habitatge.

Finalment, el percentatge de retenció i ingrés a compte sobre els rendiments del capital mobiliari que hem assenyalat que estan sotmesos a retenció és en general del 19%, encara que durant els exercicis 2012 i 2013 aquest percentatge s'eleva al 21%*⁴⁷.

⁽⁴⁷⁾Art. 90.1 i DA 35a. LIRPF.

2.2.2. Altres impostos

Igual que passa amb els títols de renda fixa, les operacions bancàries estan subjectes a altres impostos en el nostre ordenament jurídic.

En primer lloc, el benefici obtingut pels bancs i per les caixes amb les operacions actives s'integra en la seva comptabilitat i, per tant, també en la seva base imposable de l'IS. De la mateixa manera, les persones jurídiques que són titulars de dipòsits bancaris han d'integrar en el seu resultat comptable i en la base imposable de l'IS les rendes generades en forma d'ingressos financers per interessos. Tal com passa amb els empresaris o professionals persones físiques en l'IRPF, aquí també aquestes societats poden deduir les despeses i comissions, incloses les comissions de cancel·lació anticipada, i els possibles interessos deutors que es produeixin, sempre que estiguin ben comptabilitzats i justificats.

En l'IS, el percentatge de retenció d'aquestes rendes també és del 19%, encara que aquesta xifra s'ha incrementat al 21% durant el 2012 i el 2013*⁴⁸.

⁽⁴⁸⁾DA 14a. LIS.

En segon lloc, si els ingressos per la titularitat de dipòsits bancaris els obté una persona física o jurídica no resident a Espanya, si l'operació es localitza en territori espanyol, el subjecte no resident ha de considerar quin és el gravamen d'aquesta renda en l'IRNR.

Atesa la remissió que fa la LIRNR a la normativa reguladora de l'IRPF i de l'IS, aquesta renda es qualifica també com a rendiment del capital mobiliari, si el no resident actua sense establiment permanent a Espanya, o com a renda que cal integrar en la base imposable, si aquest subjecte té un establiment permanent al nostre país.

No obstant això, gaudeixen d'exempció en l'IRNR els interessos i altres rendiments obtinguts per la cessió a tercers de capitals propis a què es refereix l'article 25.2 de la LIRNR, obtinguts sense mediació d'establiment permanent, per residents en un altre estat membre de la Unió Europea o per establiments permanents d'aquests residents situats en un altre estat membre de la Unió Europea, sempre que no es tracti de països i territoris considerats paradisos fiscals^{*49}.

⁽⁴⁹⁾Lletra c de l'art. 14.1 LIRNR.

Tots els rendiments derivats de dipòsits bancaris que no s'inclouen en algun d'aquests supòsits estan subjectes i no exempts en l'IRNR. Si la persona actua mitjançant establiment permanent, la tributació és similar a l'IS, mentre que si ho fa sense aquest establiment, el tipus de gravamen és del 19%, encara que s'ha incrementat fins al 21% durant el 2012 i el 2013^{*50}. A més, en aquest segon cas, els pagadors de les rendes han de retenir o d'ingressar a compte una quantitat equivalent a la que resulti d'aplicar les disposicions previstes en la LIRNR per a determinar el deute tributari corresponent als contribuents per aquest impost sense establiment permanent o les establertes en un conveni per a evitar la doble imposició que resulti aplicable, excepte en cas que es tracti d'una renda exempta o quan s'acrediti el pagament de l'impost^{*51}.

⁽⁵⁰⁾DA 3a. LIRNR.

⁽⁵¹⁾Art. 31.2 LIRNR.

En tercer lloc, en l'IP, la titularitat per persones físiques de dipòsits en comptes, que no siguin per compte de tercers, i també els comptes de gestió de tresoreria i comptes financers o similars, es computen pel saldo que donin en la data de la meritació de l'impost, tret que aquell resulti inferior al saldo mitjà corresponent a l'últim trimestre de l'any, cas en què s'ha d'aplicar aquest últim^{*52}.

⁽⁵²⁾Art. 12 LIP.

Dos matisos

A l'anterior regla general de valoració s'uneixen dos matisos importants: que per al càlcul d'aquest saldo mitjà no es computen els fons retirats per a l'adquisició de béns i drets que figurin en el patrimoni o per a la cancel·lació o reducció de deutes; i que quan l'import d'un deute originat per un préstec o crèdit hagi estat objecte d'ingrés en l'últim trimestre de l'any en algun dels comptes no es computa per a determinar el saldo mitjà i tampoc no es dedueix com a tal deute.

Aquesta mateixa valoració és normalment la que tenen en compte els contribuents de l'ISD, sia per adquisició *mortis causa* o per adquisició *inter vivos* de dipòsits bancaris, ja que la normativa d'aquest impost només fa referència com a norma de valoració al valor real dels béns i drets^{*53}.

⁽⁵³⁾Art. 9 LISD.

Finalment, les operacions bancàries actives i passives es declaren exemptes en la imposició indirecta.

En l'ITPAJD, els préstecs, amb independència de la forma en què s'instrumenten, fins i tot els representats per pagarés, bons, obligacions i títols anàlegs, n'estan exempts. L'exempció s'estén a la transmissió posterior dels títols que documentin el préstec, i també al gravamen sobre actes jurídics documentats (AJD) que recau sobre pagarés, bons, obligacions i altres títols anàlegs emesos en sèrie, per termini no superior a divuit mesos, representatius de capitals aliens pels quals se satisfaci una contraprestació per diferència entre l'import satisfet en l'emissió i el compromès a reemborsar al venciment, inclosos els préstecs representats per bons de caixa emesos pels bancs industrials o de negocis^{*54}.

⁽⁵⁴⁾Art. 45.I.B.15è. LITPAJD.

Per la seva banda, en l'IVA, les operacions financeres en general també gaudeixen d'exempció. Pel que fa a les operacions bancàries actives i passives, l'exempció abraça les operacions següents^{*55}:

⁽⁵⁵⁾Art. 20.u.18è. LIVA.

a) Els dipòsits en efectiu en les diverses formes, inclosos els dipòsits en compte corrent i comptes d'estalvi, i les altres operacions que hi estan relacionades, inclosos els serveis de cobrament o pagament prestats pel dipositari en favor del dipositant.

b) La transmissió de dipòsits en efectiu, fins i tot mitjançant certificats de dipòsit o títols que compleixin una funció anàloga.

c) La concessió de crèdits i préstecs en diners, amb independència de la forma en què s'instrumentin, fins i tot mitjançant efectes financers o títols d'una altra naturalesa.

d) Les altres operacions relatives a préstecs o crèdits, inclosa la gestió, fetes pels qui els van concedir, del tot o en part, si bé aquesta exempció no inclou els serveis prestats als altres prestadors en els préstecs sindicats. Això implica que, quan els serveis de gestió o d'administració de préstecs els presten tercers, que no siguin els concedents del préstec, l'operació hi està subjecta i no eximeix de l'IVA.

e) La transmissió de préstecs o crèdits i les operacions de permuta financera (*swaps*). També n'està exempta la prestació de finances, avals, caucions i altres garanties personals o reals, i l'emissió, avís, confirmació i altres operacions

L'exempció

L'exempció no s'estén als serveis de gestió de cobrament de crèdits, lletres de canvi, rebuts i altres documents. Tampoc no s'estén l'exempció als serveis prestats al cedent en el marc dels contractes de facturatge, amb excepció dels de bestreta de fons que, si escau, es puguin prestar en aquests contractes. No es consideren de gestió de cobrament les operacions d'abonament en compte de xecs o talons.

relatives als crèdits documentaris. Aquesta exempció s'estén també a la gestió de garanties de préstecs o crèdits fetes pels qui van concedir els préstecs o crèdits garantits o les garanties mateixes, però no a les fetes per tercers. També està exempta de l'impost la transmissió de garanties.

f) La mediació en les operacions de préstecs i crèdits i dels serveis d'intervenció prestats per fedataris públics en aquestes operacions i en les d'igual naturalesa no fetes en l'exercici d'activitats empresarials o professionals. En aquest cas, l'exempció s'estén als serveis de mediació en la transmissió o en la col·locació al mercat de dipòsits, de préstecs en efectiu o de valors, fets per compte de les seves entitats emissores, dels titulars d'aquests serveis o d'altres intermediaris, inclosos els casos en què intervingui l'assegurament d'aquestes operacions

Per acabar, hem de destacar que les comunitats autònomes d'Extremadura i Andalusia han establert als respectius territoris un impost sobre els dipòsits de les entitats de crèdit, que graven l'obtenció de fons reemborsables per la casa central i les sucursals dels bancs i de les caixes situats en cadascun dels territoris autonòmics.

Les entitats de crèdit són en tots dos casos els subjectes passius de l'impost, a títol de contribuents, i la base imposable és representada per la mitjana dels saldos trimestrals de dipòsits de clients, referits al període impositiu. Sobre aquesta base imposable s'hi aplica una tarifa progressiva, segons la base imposable, entre el 0,34% i el 0,57% a Extremadura i el 03% i el 0,5% a Andalusia.

Finalment, la normativa d'aquestes dues comunitats que regula aquests impostos preveu un conjunt de deduccions en la quota íntegra per a les entitats efectivament radicades al respectiu territori autonòmic i per a les sucursals, i també altres d'específiques per inversions d'utilitat o interès social, per l'obra benèfica social de les caixes d'estalvi o per inversions en sectors o projectes d'interès regional, sense que en cap cas la quota final que s'ha de pagar pugui resultar negativa.

Nota

Decret legislatiu extremeny 2/2006, de 12 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de les disposicions legals de la Comunitat Autònoma d'Extremadura en matèria de tributs propis; i Llei andalusina 11/2010, de 3 de desembre, de mesures fiscals per a la reducció del dèficit públic i per a la sostenibilitat, que crea i regula l'impost sobre els dipòsits de clients en les entitats de crèdit.

Activitats

1. Determineu quins són els elements distintius i els elements comuns dels actius financers de renda fixa i les operacions bancàries.
2. Elaboreu un quadre que indiqui els elements essencials de la fiscalitat dels actius financers de renda fixa i les operacions bancàries en l'impost sobre la renda de les persones físiques.
3. Indiqueu els diferents beneficis fiscals (exempcions, reducció de tipus reduïts, deduccions i bonificacions, etc.) disposats per l'ordenament jurídic a favor dels titulars d'actius financers de renda fixa i de les operacions bancàries.

Casos pràctics

1. En Pere compra 8 obligacions d'una societat que cotitzen al mercat secundari de renda fixa de la borsa i que vencen al cap de 18 mesos. En el moment en què fa aquesta adquisició, l'emissió d'aquestes obligacions cotitza en borsa al 97% del valor nominal de cada obligació, que és de 4.000 euros, i en Pere paga una comissió de compra pel 0,3% d'aquest valor nominal, i obté al cap d'un any uns cupons o interessos del 4%. Més endavant, i abans que es compleixi el termini d'amortització de les obligacions, decideix vendre-les en la borsa, malgrat que en aquest moment cotitzen només al 90% del valor nominal que tenen, i la comissió de venda que suporta aquest subjecte és del 0,4% del valor nominal de les obligacions.
2. Com tributen en l'IRPF les rendes següents:
 - a) Interessos d'un compte corrent: 80 euros. Les despeses d'administració i de custòdia cobrades pel banc ascendeixen a 20 euros.
 - b) Interessos d'un compte a termini fix: 300 euros. Per haver col·locat un dipòsit, l'Eulalia rep com a regal un televisor valorat en 500 euros.

Exercicis d'autoavaluació

De selecció

1. Una entitat de crèdit ha aprovat la política comercial següent: als nous clients els regala un val de gasolina o un val per a dues nits en un hotel i als qui domiciliiïn la nòmina els regala una assegurança de vida de fins a 100.000 euros o un televisor de plasma. Als efectes de l'IRPF, aquestes operacions es qualifiquen com a...
 - a) rendiments del capital mobiliari.
 - b) rendiments del treball.
 - c) guanys patrimonials.
2. Un pare i un fill són titulars de diversos dipòsits bancaris que havien estat rebuts per herència de la mare. Tenint en compte que el pare és el titular del dret d'usdefruit, qui ha de declarar els rendiments que generin en l'IRPF?
 - a) El pare, perquè és l'usufructuari.
 - b) El pare i el fill en proporció amb la seva participació en la titularitat dels dipòsits.
 - c) El pare i el fill en proporció amb el seu percentatge d'usdefruit i nua propietat, respectivament.
3. En l'IRPF, els rendiments obtinguts per la cessió a tercers de capitals propis que provenguin d'entitats vinculades amb el contribuent...
 - a) s'integren sempre en la base imposable general.
 - b) s'integren sempre en la base imposable de l'estalvi.
 - c) Les dues respostes anteriors són incorrectes.
4. Al senyor Jiménez li van robar una targeta de crèdit i li van sostreure 1.000 euros. Aquest robatori va ser denunciat degudament tant a l'entitat bancària com a la policia. Als efectes de l'IRPF, aquesta pèrdua patrimonial...
 - a) s'integra dins de la base imposable de l'estalvi.
 - b) s'integra dins de la base imposable general.
 - c) no s'integra en la base imposable de l'IRPF perquè és una pèrdua patrimonial no deduïble.

5. El senyor Schwartz és un subjecte resident a Alemanya que durant un any ha obtingut a Espanya dues rendes del capital immobiliari: l'una procedent de la titularitat de bons d'una empresa espanyola i l'altra, d'un dipòsit bancari, sense mediació d'establiment permanent. Als efectes de la declaració de l'IRNR...

- a) ha de presentar una declaració anual i compensar les diverses rendes que hagi obtingut.
- b) ha de presentar una declaració per cada meritació de renda subjecta i no pot compensar-les entre si.
- c) no ha de presentar cap declaració, perquè hi ha un conveni per a evitar la doble imposició signat per Espanya i Alemanya.

6. La senyora Schwensteiger, resident a Alemanya, guanya 1.000 euros en concepte d'interessos per un dipòsit bancari a Espanya. Als efectes de l'IRNR...

- a) l'entitat organitzadora ha de practicar una retenció a la senyora Schwensteiger.
- b) l'entitat organitzadora no ha de practicar cap retenció a la senyora Schwensteiger.
- c) Les dues respostes anteriors són incorrectes.

7. En Joaquín resideix i treballa a París i obté uns interessos de 3.000 euros d'uns comptes bancaris que té en un banc a Espanya. Als efectes de l'IRNR...

- a) aquesta renda tributa a un tipus del 19%.
- b) aquesta renda tributa a un tipus del 24%.
- c) Les dues respostes anteriors són incorrectes.

8. Un contribuïent adquireix una lletra del Tresor per 5.500 euros el 2 de gener de l'any X amb venciment a un any. El valor de la lletra del Tresor el 31 de desembre de l'any X era de 5.990 euros. El 2 de gener de l'any X+1 es produeix el venciment de la lletra i el contribuïent percep 6.000 euros. Atès que el rendiment ha estat de 500 euros, en quin període els ha de declarar en l'impost sobre la renda de les persones físiques?

- a) Els 500 euros, l'any X.
- b) Els 500 euros, l'any X+1.
- c) Els rendiments de les lletres del Tresor n'estan exempts.

9. La Joana rep una càmera fotogràfica valorada en 300 euros per haver obert un compte en un banc. Als efectes de l'IRPF...

- a) aquesta renda es qualifica com a rendiment del capital mobiliari i s'integra en la base imposable de l'estalvi.
- b) aquesta renda es qualifica com a guany patrimonial i s'integra en la base imposable de l'estalvi.
- c) aquesta renda es qualifica com a rendiment del capital mobiliari i s'integra en la base imposable general.

10. L'Ernest ha comprat a la borsa per 10.000 euros uns bons d'una empresa que vencen anualment, però al cap de quatre mesos necessita liquiditat i ven aquests bons per 9.000 euros. Als efectes de l'IRPF...

- a) ha obtingut una pèrdua patrimonial que cal d'integrar en la base imposable de l'estalvi.
- b) ha obtingut una pèrdua patrimonial que cal integrar en la base imposable general.
- c) ha obtingut un rendiment negatiu del capital immobiliari que cal integrar en la base imposable de l'estalvi.

Solucionari

Activitats

Casos pràctics

1. En Pere ha obtingut dos tipus diferents de rendiments del capital mobiliari procedents de la titularitat de les obligacions, en forma de cobrament de cupons o interessos, i de la transmissió posterior d'aquestes obligacions (art. 25.2 LIRPF).

El rendiment íntegre dels cupons, en forma d'interessos, és el 4% del valor nominal de les accions. Aquest valor nominal és el següent: 4.000 euros cada obligació \times 8 obligacions = 32.000 euros. Així doncs, el cupó és el següent: 32.000 euros \times 4% (tipus d'interès) = 1.280 euros. Sobre aquesta quantitat, l'entitat emissora de les obligacions que paga el cupó ha de retenir un 21%: $1.280 \times 21\% = 268,8$ euros. No obstant això, en la declaració de l'IRPF, en Pere haurà de consignar l'import íntegre del cupó, sense tenir en compte la quantitat retinguda, que només actua com a deducció de la quota líquida de l'impost.

Pel que fa a la renda generada per la transmissió de les obligacions abans del termini d'amortitzar-les, també es qualifica com a rendiment del capital mobiliari. En concret, es tracta de rendes derivades de la transmissió, amortització, reemborsament, bescanvi o conversió d'actius i es computa com a rendiment de capital mobiliari la diferència entre el valor de transmissió, reemborsament, amortització, bescanvi o conversió dels títols i el valor que tenen d'adquisició o de subscripció, i les despeses d'adquisició i alienació es consideren satisfetes com un major valor d'adquisició o menor valor de transmissió, sempre que es justifiquin adequadament.

En el nostre cas, hem de calcular tant el valor de transmissió com el valor d'adquisició de les obligacions:

- Valor de transmissió. El valor nominal de les obligacions és el següent: 8 obligacions \times 4.000 euros = 32.000 euros. Tenint en compte que el valor de cotització en el moment de la transmissió és del 90% d'aquest valor nominal, el valor de transmissió és el següent: $32.000 \times 90\% = 28.800$ euros. A aquesta quantitat s'hi ha de restar la comissió de venda a càrrec d'en Pere, que és del 0,4% del valor nominal de les obligacions: $32.000 \times 0,4\% = 128$ euros. En definitiva, el valor de transmissió de les obligacions és el següent: $28.800 - 128$ euros = 28.672 euros.
- Valor d'adquisició. En el moment en què en Pere va comprar al principi les obligacions, el valor de cotització d'aquestes obligacions era del 97% del valor nominal. Per tant, el valor d'adquisició va ser el següent: 32.000 euros \times 97% = 31.040 euros. A aquesta quantitat s'hi ha de sumar la comissió de compra a càrrec d'en Pere, que va ser del 0,3% del valor nominal de les obligacions: $32.000 \times 0,3\% = 96$ euros. Per tant, el valor d'adquisició de les obligacions va ser el següent: $31.040 + 96 = 31.136$ euros.

Partint d'aquestes dades, el rendiment del capital mobiliari procedent de la transmissió de les obligacions és el següent: 28.672 euros (valor de transmissió) $-$ 31.136 euros (valor d'adquisició) = -2.464 euros.

Els dos rendiments que hem calculat s'integren en la base imposable de l'estalvi en l'IRPF. Cal tenir en compte que tots els rendiments del capital mobiliari que s'integren en aquesta base imposable són compensables entre si sense límits. Si ens fixem només en les rendes indicades en l'enunciat, en Pere haurà d'integrar a la seva base imposable de l'estalvi les quantitats següents:

- Cupó (interessos): 1.280 euros.
- Renda per la transmissió de les obligacions: -2.464 euros.

En cas de no haver-hi més rendes del capital mobiliari a integrar, la base imposable de l'estalvi serà 0 euros, i l'excés de renda negativa derivada de la transmissió no compensable amb el cupó o interessos s'haurà de compensar amb el saldo positiu dels rendiments del capital mobiliari que s'integren en la base imposable de l'estalvi que, si escau, obtingui en Pere en els quatre anys següents.

2. a) L'import obtingut del compte corrent tributa en l'IRPF en concepte de rendiment de capital mobiliari, i no és deduïble cap import en concepte de despeses per administració (art. 25.2 LIRPF). L'import de 80 euros s'inclou íntegrament en la base imposable de l'estalvi, i tributa al tipus de gravamen del 21% (anys 2012 i 2013), segons els articles 66 i 76 de la LIRPF i la DA 35a. de la LIRPF. A l'efecte de determinar la quota diferencial que cal ingressar o retornar es resta de la quota líquida l'import de la retenció practicada, que és de 16,80 euros (21% de 80), segons l'article 90.1 de la LIRPF i DA 35a. de la LIRPF.

b) Els interessos de 300 euros procedents del dipòsit a termini fix es qualifiquen com a rendiment del capital mobiliari, en els mateixos termes que el punt anterior, tant pel que fa al tipus de gravamen com a la retenció.

El regal del televisor també constitueix un rendiment del capital mobiliari en espècie. La renda en espècie es valora pel valor normal de mercat que té, i s'ha d'addicionar el corresponent ingrès a compte (que ha d'ingressar el banc o la caixa) per a calcular el rendiment íntegre, tret que l'import s'hagi fet repercutir en el client receptor de la renda (art. 43 LIRPF). Així, doncs, l'entitat bancària ha de fer un ingrès a compte del 21% sobre el valor de mercat del televisor, que és de 500 euros: $500 \times 21\% = 105$ euros. I el contribuïent receptor ha de declarar com a ingrès íntegre el valor de mercat del televisor més l'ingrés a compte: $500 + 105 = 605$ euros. Aquest rendiment íntegre, que pel fet de no aplicar-se al supòsit cap reducció coincideix amb el rendiment net, s'integra en la base imposable de l'estalvi, i tributa al tipus de gravamen del 21% durant el 2012 i el 2013. En la quota líquida, el contribuïent pot deduir l'ingrés a compte, això és, els 105 euros.

Exercicis d'autoavaluació

De selecció

1. a
2. a
3. c
4. b
5. b
6. b
7. c
8. b
9. a
10. c

Bibliografia

La bibliografia d'aquest apartat fa referència només als treballs relacionats específicament amb la fiscalitat dels actius financers de renda fixa i de les operacions bancàries. En el mòdul introductor de l'assignatura hi ha una llista de llibres i d'articles que examinen la fiscalitat de les operacions financeres de manera més general i completa.

Álvarez Barbeito, P. (1999). "Fiscalidad de los valores obtenidos a partir de la segregación de Bonos y Obligaciones del Estado". *Revista de Información Fiscal* (núm. 33).

Andrés Sánchez, J. de (2004). "Tributación de los instrumentos de renta fija en el IRPF de residentes". *Partida Doble* (núm. 159).

Arribas León, M. (1998). "Fiscalidad del interés procedente de un depósito bancario en el IRPF". *Crónica Tributaria* (núm. 86).

Molina Cobo, M. del C.; Sardá García, S.; Andrés Sánchez, J. de (2004). "Análisis de la fiscalidad de los *strips* y los bonos y obligaciones del Estado en el IRPF desde una perspectiva financiera". *Boletín Económico del ICE, Información Comercial Española* (núm. 2800).

Molina Cobo, M. del C.; Sardá García, S.; Andrés Sánchez, J. de (2005). "La valoración de los *strips* en el IRPF". *Harvard Deusto Finanzas y Contabilidad* (núm. 63).

Salerno, M. (1997). "La influencia de la fiscalidad sobre las inversiones en renta fija: los casos español e italiano". *Actualidad Financiera* (núm. 5).

Santolaya Blay, M. (2011). "Fiscalidad indirecta de los préstamos hipotecarios". *Carta Tributaria* (núm. 15).

Villarroig Moya, R. (1997). "Calificación fiscal de las obligaciones convertibles". *Estudios Financieros. Revista de Contabilidad y Tributación* (núm. 177).

